

Livspusslet under coronapandemin

Hur påverkas de tjänstemän som har arbetat hemifrån och de som har fortsatt gå till arbetsplatsen? Påverkas kvinnor och män på olika sätt?

Kontakt

TCO Åsa Forsell
asa.forsell@tco.se

Sammanfattning

Coronapandemin har påverkat arbetslivet både för dem som har jobbat hemma och dem som har fortsatt gå till jobbet. För att få veta mer om tjänstemännens arbetsmiljö och livspussel under pandemin genomförde vi under hösten 2020 en undersökning. I den här rapporten presenteras resultaten med särskilt fokus på hur livspusslet har påverkats av pandemin.

Undersökningen visar att arbete hemifrån under coronapandemin har underlättat för många tjänstemän att få ihop livspusslet med arbete och fritid, föräldraskap och andra åtaganden. Sex av tio som huvudsakligen har arbetat hemifrån under pandemin tycker att livspusslet har blivit lättare att få ihop. Särskilt hög andel som upplever att det har blivit lättare finns bland kvinnor (68 procent) och bland dem som har barn under 12 år (77 procent).

Bland dem som huvudsakligen har arbetat på arbetsplatsen tycker 20 procent att det har blivit svårare och 17 procent att det har blivit lättare att få ihop livspusslet jämfört med tiden innan pandemin. Men den största delen – sex av tio – tjänstemän som har arbetat på arbetsplatsen under pandemin tycker att livspusslet varken har blivit lättare eller svårare att få ihop.

Hemarbetet under pandemin har inneburit en ökad flexibilitet i arbetstiden på ett positivt sätt för hälften av männen och för 40 procent av kvinnorna i undersökningen. Nära en fjärdedel av dem som har arbetat hemifrån har däremot haft svårt att avgränsa arbetet till normala arbetstider och har arbetat mer än de borde.

Hur tjänstemännen upplever att hemarbetet har påverkat livspusslet hänger ihop med om deras arbetstider har påverkats på ett positivt eller negativt sätt. De som har kunnat anpassa arbetstiden mer flexibelt på ett bra sätt svarar oftare att det har blivit lättare att få ihop livspusslet under pandemin. De som har haft svårt att avgränsa arbetet och har arbetat för mycket under pandemin svarar oftare att det har blivit svårare att få ihop livspusslet.

Färre föräldrar verkar uppleva stress över att inte få tiden att räcka till för arbete och föräldraskap under coronapandemin hösten 2020 jämfört med hur det såg ut 2019. Detta enligt en jämförelse med resultat från en tidigare undersökning som presenteras i TCO-rapporten *Får tjänstemännen ihop livspusslet?*.

Bland tjänstemän med barn under 12 år är kvinnor som arbetar huvudsakligen hemifrån mer sällan stressade över att få ihop livspusslet än kvinnor som arbetar på arbetsplatsen. Män som arbetar hemifrån är tvärt emot oftare stressade över att få ihop livspusslet än män som arbetar på arbetsplatsen.

Positiva erfarenheter av att utföra sitt arbete på distans är vanligare bland kvinnor än bland män. Fler kvinnor än män svarar att de har fått mer gjort än vanligt när de har arbetat hemifrån. Fler kvinnor än män svarar också att de har haft lättare att koncentrera sig på sina arbetsuppgifter när de har arbetat på distans hemifrån.

Innehållsförteckning

Tjänstemännens livspussel under coronapandemin.	6
Inledning.	6
Undersökning bland tjänstemän som arbetat hemifrån respektive arbetat på arbetsplatsen.	7
Arbete hemifrån har underlättat för många tjänstemän att få ihop livspusslet.	8
Lättare livspussel för dem som har arbetat hemifrån, framför allt för kvinnorna	8
Oförändrat livspussel för många som har arbetat på arbetsplatsen, men inte för alla .	9
Flexibilitet i arbetstiderna kan både försvåra och förenkla livspusslet vid arbete hemifrån	9
Insparad restid gör livspusslet enklare att få ihop	10
Arbetsbelastning och andra förhållanden hänger ihop med möjligheten att få ihop livspusslet.	10
Ökad arbetsbelastning på arbetet försvårar livspusslet.	10
Samarbete med kollegorna och livspusslet.	11
Stödet från närmaste chefen och livspusslet	11
Livspusslet påverkas mest för föräldrar	12
Färre föräldrar är stressade över att få tiden att räcka till jämfört med tiden innan coronapandemin	14
Kvinnor som arbetar hemifrån är mindre stressade över livspusslet än de som arbetar på arbetsplatsen, medan män som arbetar hemifrån är mer stressade	15
Positiva erfarenheter av att utföra sitt arbete på distans är vanligare bland kvinnor än bland män	16
Många lägger mer tid på barn och hushållsarbete under pandemin, men ansvarsfördelningen mellan föräldrarna förändras sällan	17
Reflektioner och frågor för framtiden	20
Funderingar kring utvecklingen – vart är vi på väg?	21
Om TCO	22

Tjänstemännens livspussel under coronapandemin

Inledning

Sedan coronapandemin bröt ut och smittspridningen tog fart i Sverige har arbete hemifrån använts som metod för minskad smittspridning. Det har lett till förändringar i arbetslivet för många och en skjuts framåt för mer av digitala arbetssätt. Även privatlivet har påverkats när arbetet i allt högre grad utförs på distans i hemmet och så även möjligheten att få ihop livspusslet i olika avseenden.

TCO:s tidigare undersökningar visar att tjänstemän, särskilt kvinnor, som har yngre barn upplever stress och svårighet att få tiden att räcka till för arbete och föräldraskap. Detta trots att kvinnor anpassar arbetslivet till familjelivet i högre grad än män, genom att ta längre föräldraledighet, oftare arbeta deltid och oftare stanna hemma från arbetet för att ta hand om sjuka barn.

Flexibla arbetstider och möjlighet att arbeta hemifrån är faktorer som efterfrågas av föräldrar och tas upp som viktiga aspekter för ett föräldravänligt arbetsliv. Det visar bland annat TCO:s och Unionens undersökningar. Betyder det här att coronapandemin och rekommendationerna om arbete hemifrån nu har öppnat upp för fler att lättare kunna kombinera arbete och karriär med föräldraskap?

I den här rapporten redovisar vi resultaten från en Novusundersökning där vi har ställt frågor om livspusslet under coronapandemin. Hur påverkas de som arbetat hemifrån och hur påverkas de som fortsatt att arbeta på arbetsplatsen? Påverkas kvinnor och män på olika sätt?

Rapporten avslutas med reflektioner och frågor för framtiden.

Undersökning bland tjänstemän som arbetat hemifrån respektive arbetat på arbetsplatsen

TCO-förbundens medlemmar finns i en bredd av yrken och sektorer på arbetsmarknaden, de arbetar bland annat i vård, skola och omsorg och på nyhetsredaktioner, teaterscener och i det privata näringslivet. Coronapandemin har inneburit ett skifte mot att många av TCO-förbundens medlemmar arbetar på distans hemifrån. Samtidigt är det många som inte kan arbeta på distans, utan har fortsatt arbeta på sin arbetsplats under pandemin.

Under hösten 2020 genomförde vi en Novusundersökning där vi ställde frågor om hur tjänstemännens arbetsmiljö och livspussel har påverkats av coronapandemin. Vi valde att ställa frågorna endast till tjänstemän mellan 18 och 65 år som hade samma arbete innan som under coronapandemin, så att deras svar skulle spegla förändringar som uppstått i arbetet/livspusslet under coronapandemin snarare än förändringar som uppstått på grund av till exempel ett jobbbyte.

Av de drygt 2000 tjänstemän som svarade på enkäten arbetade drygt fyra av tio huvudsakligen hemifrån under coronapandemin, medan alltså nära sex av tio har fortsatt gå till arbetsplatsen. Grupperna skiljer sig något då det är fler privatanställda tjänstemän som arbetat hemifrån och fler offentliganställda tjänstemän som fortsatt att gå till arbetsplatsen. Bland de privatanställda är det en övervikt som bor i storstäderna, medan de offentliganställda är mer spridda i hela landet.

Ett välkänt faktum är att arbetsbelastningen har varit hög i vården under coronapandemin. Det visar sig i vår undersökning genom att en högre andel har fått ökad arbetsbelastning bland dem som har fortsatt gå till arbete än bland dem som har arbetat hemifrån. Värt att notera är att det är en högre andel kvinnor än män som svarar att deras arbetsbelastning har ökat.

Arbete hemifrån har underlättat för många tjänstemän att få ihop livspusslet

Vi har ställt frågan ”Har ditt livspussel påverkats av coronapandemin om du jämför med tiden före coronapandemin?” och kan konstatera att det ökade distansarbetet som coronapandemin har inneburit har gjort det lättare för många att få ihop livspusslet med arbete och fritid, föräldraskap eller andra åtaganden.

”Bland dem som huvudsakligen har arbetat hemifrån tycker drygt sex av tio att livspusslet blivit lättare att få ihop under pandemin.

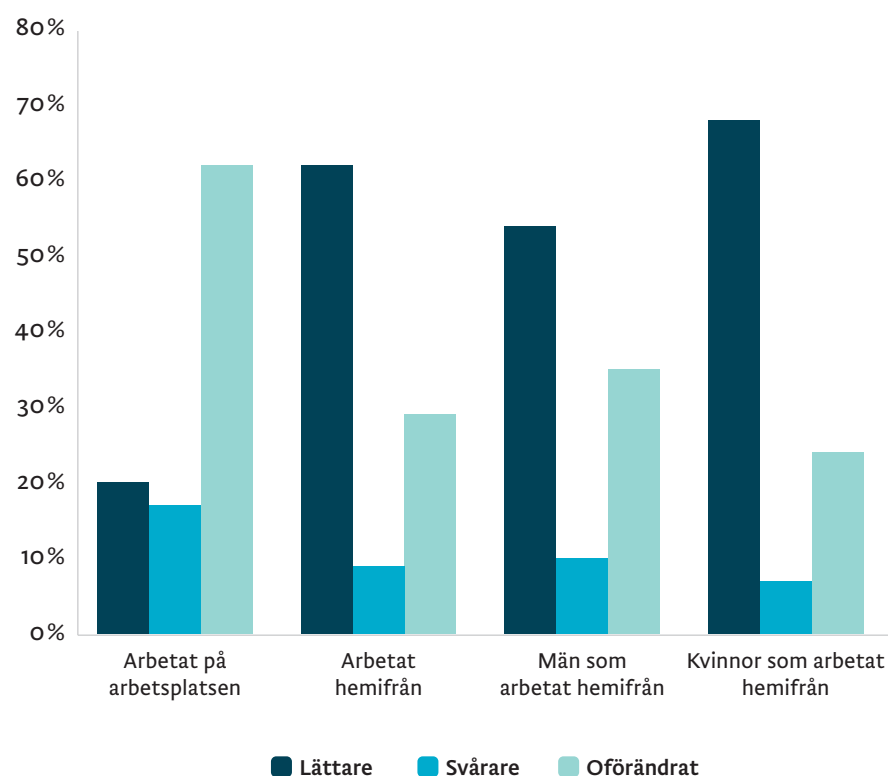
Lättare livspussel för dem som har arbetat hemifrån, framför allt för kvinnorna

Bland dem som huvudsakligen har arbetat hemifrån tycker drygt sex av tio att livspusslet blivit lättare att få ihop under pandemin. Det är en större andel kvinnor än män som tycker det, 68 procent bland kvinnorna jämfört med 54 procent bland männen. 35 procent bland männen och 24 procent bland kvinnorna som huvudsakligen har arbetat hemifrån svarar att livspusslet varken har blivit lättare eller svårare att få ihop under pandemin. Samtidigt finns det även de som tycker att det har blivit svårare att få ihop livspusslet bland dem som har arbetat hemifrån under pandemin. Ungefär var tionde kvinna och man som huvudsakligen har arbetat hemifrån tycker det.

FIGUR 1

Har ditt livspussel påverkats av coronapandemin om du jämför med tiden före coronapandemin?

– Så svarar tjänstemän som huvudsakligen arbetat på arbetsplatsen under coronapandemin samt kvinnor och män som huvudsakligen arbetat hemifrån.

Oförändrat livspussel för många som har arbetat på arbetsplatsen, men inte för alla

Bland dem som har fortsatt gå till arbetet under pandemin tycker de flesta – drygt sex av tio – att livspusslet varken har blivit lättare eller svårare att få ihop under pandemin. Det gäller för både kvinnor och män. Att ändå ungefär var femte tycker att livspusslet har blivit lättare att få ihop torde bero delvis på att deras partner troligtvis har arbetat huvudsakligen hemifrån under pandemin.

17 procent av dem som har fortsatt gå till arbetsplatsen upplever att det har blivit svårare att få ihop livspusslet med arbete och fritid, föräldraskap eller andra åtaganden under pandemin. Många av dem som har arbetat på arbetsplatsen under pandemin har haft en ökad arbetsbelastning och det kan såklart påverka livspusslet. Och om flera i hushållet har fått ökad arbetsbelastning påverkar det ju möjligheterna att få ihop livspusslet i ännu högre grad.

Flexibilitet i arbetstiderna kan både försvåra och förenkla livspusslet vid arbete hemifrån

Det kan vara både bra och dåligt med stor flexibilitet i arbetet. Det kan förenkla möjligheten att få ihop livspusslet när man själv kan råda över sina arbetstider och var man arbetar. Men det kan också innebära att det blir svårt att avgränsa arbetet från övriga livet och att man arbetar mer än man borde.

För att få en bild av hur tjänstemännen som har arbetat hemifrån under pandemin har upplevt det har vi ställt följande fråga: Hur har dina arbetstider påverkats när du har arbetat på distans? Nära hälften (45 procent) svarar att de har kunnat anpassa sina arbetstider mer flexibelt som det har passat dem, medan nära en fjärdedel (23 procent) svarar att de har haft svårt att avgränsa arbetet till normala arbetstider och har arbetat mer än de borde. En tredjedel har fortsatt att arbeta på samma arbetstider hemifrån som om de hade varit på arbetsplatsen. Fler män än kvinnor (49 procent jämfört med 41 procent) svarar att de har kunnat anpassa sina arbetstider mer flexibelt som det har passat dem. För de andra svarsalternativen finns det inga säkerställda skillnader mellan kvinnor och män.

Bland dem som svarar att de har haft svårt att avgränsa arbetet och arbetat mer än de borde är det färre än genomsnittet som upplever att livspusslet blivit enklare att få ihop, men det är fortfarande fler än hälften i den gruppen som anser det. Bland dem är det i stället fler som anser att det har blivit svårare att få ihop livspusslet jämfört med tiden innan coronapandemin.

Bland dem som svarar att de kunnat anpassa arbetstiderna mer flexibelt som det har passat dem är det inte oväntat fler som svarar att det har blivit lättare att få ihop livspusslet. Bland dem är det färre än genomsnittet som svarar att det har blivit svårare och färre som svarar att möjligheterna att få ihop livspusslet är oförändrade.

Bland dem som har fortsatt arbeta på samma arbetstider hemifrån som de skulle ha gjort på arbetsplatsen svarar fler än genomsnittet att det varken är lättare eller svårare att få ihop livspusslet jämfört med innan pandemin.

Insparad restid gör livspusslet enklare att få ihop

Inte oväntat är det vanligare att de som huvudsakligen arbetat hemifrån som har lite längre restid till och från arbetet oftare upplever att livspusslet har blivit lättare att få ihop. Drygt hälften av dem som huvudsakligen har arbetat hemifrån sparar in mellan 50 minuter och två timmars restid varje dag när de inte åker till arbetsplatsen. Bland dem är det fler än genomsnittet som svarar att det har blivit lättare att få ihop livspusslet under coronapandemin och färre som svarar att möjligheten att få ihop livspusslet är oförändrad.

Den tredjedel som har 20 minuters restid eller kortare (enkel väg) svarar istället oftare än genomsnittet i gruppen att livspusslet varken har blivit lättare eller svårare att få ihop och mer sällan än genomsnittet att livspusslet har blivit lättare att få ihop. De sparar inte in så mycket restid att livspusslet påverkas. De som har längre restid än två timmar per dag är för få i vår undersökning för att vi ska kunna uttala oss om hur gruppen svarar.

Arbetsbelastning och andra förhållanden hänger ihop med möjligheten att få ihop livspusslet

I syfte att undersöka hur tjänstemännens arbetsmiljö har förändrats under coronapandemin har vi i Novusundersökningen ställt frågor kring arbetsbelastning, samarbete med kollegor, stöd från närmaste chef och liknande. I svaren på de frågorna kan man se att möjligheten att få ihop livspusslet hänger ihop med arbetsbelastningen och andra förhållanden i arbetet. Mönstret gäller både för dem som har arbetat hemifrån och för dem som har arbetat på arbetsplatsen, men är ofta tydligare för dem som har arbetat på arbetsplatsen.

Ökad arbetsbelastning på arbetet försvårar livspusslet

Arbetsbelastningen har ökat för 40 procent av kvinnorna som jobbat på arbetsplatsen, för var tredje kvinna som jobbat hemifrån och för var tredje man som arbetat på arbetsplatsen. Bland männen som arbetat hemifrån har endast var femte fått ökad arbetsbelastning.

För dem som har arbetat på arbetsplatsen, vars arbetsbelastning ökat mycket under coronapandemin jämfört med tiden innan, är det hälften så många som tycker att livspusslet har blivit lättare att få ihop och mer än dubbelt så många som tycker att livspusslet blivit svårare jämfört med genomsnittet i gruppen. Bland dem som har fått något eller mycket minskad

arbetsbelastning är det fler som anser att livspusslet har blivit lättare att få ihop och färre som anser att det har blivit svårare jämfört med genomsnittet i gruppen. Bland dem som har oförändrad arbetsbelastning är det fler som svarar att det varken är svårare eller lättare att få ihop livspusslet och färre som tycker att livspusslet har blivit svårare eller lättare att få ihop.

Liknande mönster som vid förändringar av arbetsbelastningen och möjligheterna att få ihop livspusslet återfinns mellan hur möjligheten att få ihop livspusslet har förändrats och hur samarbetet mellan kollegor och stödet från närmaste chefen har förändrats under coronapandemin jämfört med tiden innan.

Samarbete med kollegorna och livspusslet

Den övervägande delen av de svarande upplever inte att samarbetet med kollegorna har förändrats under pandemin jämfört med tiden före. Tre av fem som arbetar hemifrån under pandemin har inte upplevt någon skillnad och samma sak gäller för sju av tio som arbetar på arbetsplatsen. 26–29 procent av kvinnorna och männen som har arbetat hemifrån upplever dock att samarbetet med kollegorna till övervägande del har blivit sämre under pandemin jämfört med tidigare. 14–18 procent av dem som har jobbat på arbetsplatsen upplever också att samarbetet med kollegorna har försämrats.

Bland dem som svarar att samarbetet med kollegorna har blivit bättre är det fler som svarar att det har blivit lättare att få ihop livspusslet. Bland dem som svarar att samarbetet har blivit sämre är det fler som svarar att livspusslet har blivit svårare. Det gäller både bland dem som huvudsakligen har arbetat hemifrån under pandemin och dem som huvudsakligen har arbetat på arbetsplatsen. Bland dem som tycker att samarbetet med kollegorna varken har blivit bättre eller sämre är det på samma sätt fler än genomsnittet som svarar att livspusslet varken har blivit svårare eller lättare att få ihop.

Stödet från närmaste chefen och livspusslet

Tre fjärdedelar av tjänstemännen som grupp svarar att stödet från närmaste chefen är oförändrat under coronapandemin jämfört med tiden innan. Vanligast är det svaret bland män som arbetat på arbetsplatsen (80 procent) och minst vanligt är det svaret bland kvinnor som har arbetat hemifrån (68 procent). Var femte kvinna som har arbetat hemifrån under pandemin upplever att stödet från närmaste chefen till övervägande del har blivit sämre. Var tionde man som har arbetat hemifrån upplever också att stödet från närmaste chefen har blivit sämre.

Bland dem som huvudsakligen har arbetat på arbetsplatsen under coronapandemin och svarar att stödet från närmaste chefen har blivit bättre är det fler som också svarar att det har blivit lättare att få ihop livspusslet med arbete och fritid, föräldraskap eller andra åtaganden. De som tvärt om upplever att stödet från närmaste chefen har blivit till övervägande del sämre under coronapandemin svarar i högre grad än genomsnittet att det har blivit svårare att få ihop livspusslet. Bland dem som huvudsakligen har arbetat hemifrån är det fler som svarar att livspusslet varken har blivit svårare eller lättare att få ihop under coronapandemin bland dem som också tycker att stödet från närmaste chefen är oförändrat. Bland dem som har arbetat hemifrån är det för få som svarar att stödet från närmaste chefen har blivit till övervägande del bättre under coronapandemin för att vi ska kunna uttala oss om hur den gruppen svarar.

Livspusslet påverkas mest för föräldrar

Det finns stora skillnader mellan hur personer med och utan barn under 12 år svarar på frågan kring om deras livspussel påverkats av coronapandemin jämfört med tiden innan. Pandemin påverkar livspusslet för dem som har barn i högre grad än dem som inte har barn. Personer utan barn svarar oftare än dem med barn att livspusslet är oförändrat. Det gäller både bland dem som huvudsakligen har arbetat hemifrån och bland dem som huvudsakligen har arbetat på arbetsplatsen under coronapandemin. Sannolikt ligger förklaringen i att det är vanligare att föräldraskapet ger ett mer pressat livspussel, vilket lättare ger märkbara effekter av förändringar som påverkar möjligheten att få ihop livspusslet med arbete och fritid, föräldraskap eller andra åtaganden.

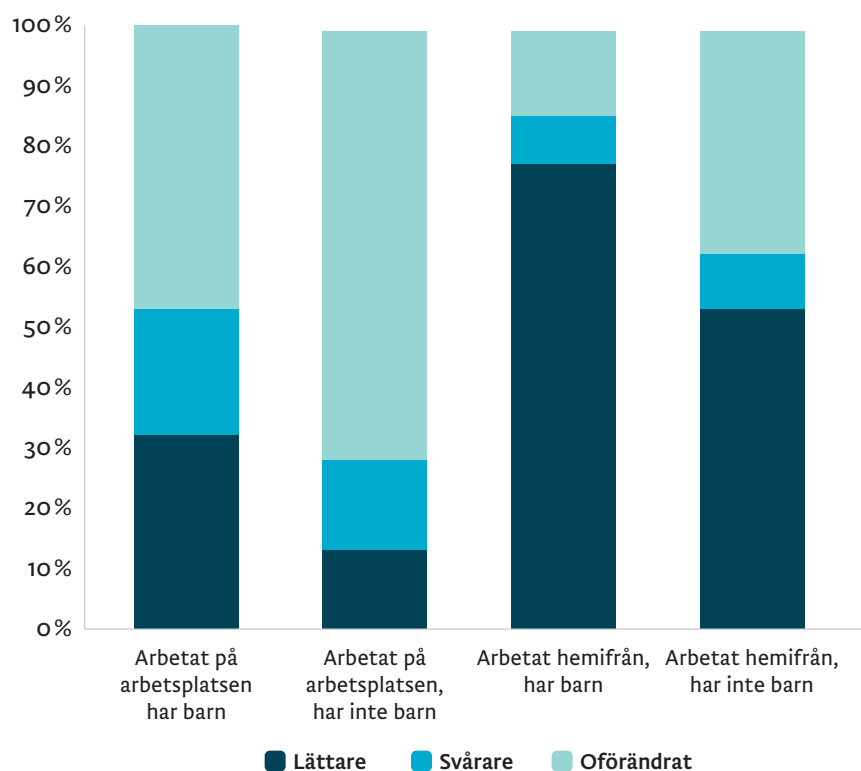
Bland dem som har arbetat hemifrån och har barn är det klart fler som anser att livspusslet blivit lättare att få ihop under coronapandemin jämfört med gruppen som arbetat hemifrån och inte har barn under 12 år, 77 procent jämfört med 53 procent. Bland dem som har arbetat hemifrån och inte har barn är det i stället vanligare att möjligheten att få ihop livspusslet är oförändrad.

Bland dem som har fortsatt att gå till arbetet och har barn upplever fler att livspusslet har påverkats, medan de som inte har barn oftare upplever att livspusslet är oförändrat. Det är både fler som anser att det har blivit svårare och fler som anser att det har blivit lättare att få ihop livspusslet. Bland föräldrar som arbetat på arbetsplatsen och upplever att livspusslet blivit lättare torde det delvis förklaras av att flera i den gruppen har en partner som huvudsakligen arbetar hemifrån under pandemin.

FIGUR 2

Har ditt livspussel påverkats av coronapandemin om du jämför med tiden före coronapandemin?

– Så svarar tjänstemän som huvudsakligen arbetat på arbetsplatsen respektive huvudsakligen hemifrån under coronapandemin, med och utan barn under 12 år.

Färre föräldrar är stressade över att få tiden att räcka till jämfört med tiden innan coronapandemin

Jämfört med en undersökning som TCO genomförde under 2019 verkar det som att stressen över att inte ha tillräckligt med tid för att hinna med arbete och föräldraskap har minskat under coronapandemin¹. I den här undersökningen har vi ställt frågan ”Händer det att du känner dig stressad och upplever att du inte har tillräckligt med tid för att hinna med arbete och föräldraskap?” till de tjänstemän som har barn under 12 år. Vi ställde samma fråga under 2019 till offentligtanställda tjänstemän med barn under 12 år.

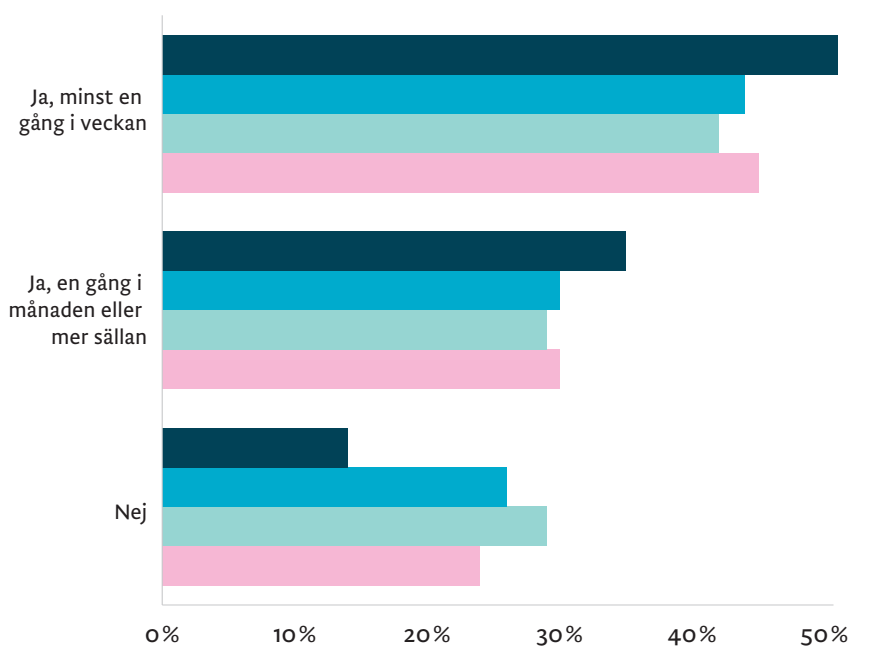
En jämförelse av svaren från offentligtanställda tjänstemän i de båda undersökningarna indikerar att det under coronapandemin har blivit färre som känner sig stressade ofta och upplever att de inte hinner med arbete och föräldraskap. Förra året svarade hälften (51 procent) att de var stressade varje vecka och så ofta som varje dag. Nu svarar drygt fyra av tio (44 procent) att de är stressade så ofta över att få tiden att räcka till för arbete och föräldraskap.

Under coronapandemin är det också fler som svarar att de i princip aldrig känner sig så stressade att de upplever att de inte hinner med arbete och föräldraskap. År 2019 var det bara 14 procent som svarade att de aldrig hade svårt att få tiden att räcka till för arbete och föräldraskap och nu under coronapandemin år 2020 svarar hela en av fyra att det är så. Det är glädjande att stressen har minskat och det ligger i linje med svaren vi redovisat ovan att många, särskilt föräldrar med barn under 12 år, tycker att livspusslet har blivit enklare att få ihop under coronapandemin jämfört med tiden innan. Skillnaderna mellan hur offentligtanställda svarade år 2020 jämfört med året innan gäller både för de som har arbetat huvudsakligen hemifrån och de som arbetat huvudsakligen på arbetsplatsen.

FIGUR 3

Händer det att du känner dig stressad och upplever att du inte har tillräckligt med tid för att hinna med arbete och föräldraskap?

– Så svarar offentligtanställda tjänstemän med barn under 12 år, år 2019 respektive år 2020 (under coronapandemin)

1 Undersökningen från 2019 redovisas i rapporten *Får tjänstemännen ihop livspusslet?* (TCO, 2020)

Kvinnor som arbetar hemifrån är mindre stressade över livspusslet än de som arbetar på arbetsplatsen, medan män som arbetar hemifrån är mer stressade

Om man jämför kvinnor och män som huvudsakligen har arbetat hemifrån under pandemin framkommer det inga säkerställda könsskillnader i den upplevda stressen av att få tiden att räcka till för arbete och föräldraskap. Det finns det däremot mellan kvinnor och män som huvudsakligen har arbetat på arbetsplatsen.

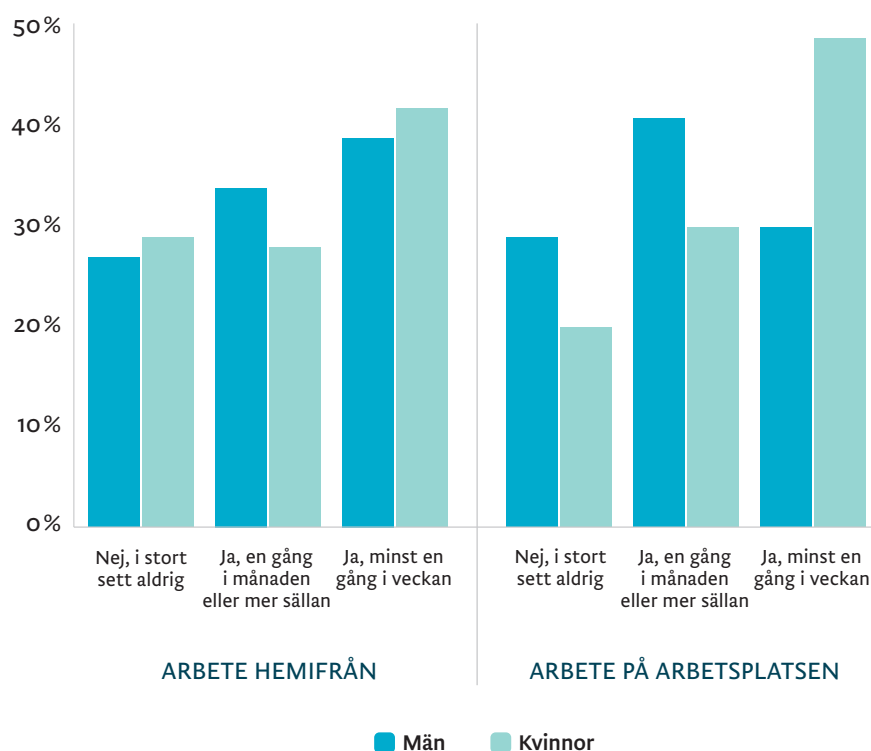
Bland kvinnor som huvudsakligen har arbetat på arbetsplatsen under coronapandemin är fler ofta stressade jämfört med hur det ser ut bland kvinnor och män som har arbetat hemifrån och bland män som har arbetat på arbetsplatsen. Detta samtidigt som fler män som har fortsatt att gå till arbetsplatsen i stället är stressade mer sällan jämfört med dem som har arbetat hemifrån och jämfört med kvinnor som har arbetat på arbetsplatsen. Det rör sig om ganska anmärkningsvärda skillnader och kan nog ses som ett uttryck för den ojämsställda ansvarsfördelningen i föräldraparen där kvinnor oftast är de som på olika sätt tar det större ansvaret för att familjens livspussel ska gå ihop. Män som arbetar hemifrån är oftare stressade över att få ihop livspusslet än män som arbetar på arbetsplatsen, medan kvinnor som arbetar hemifrån mer sällan är stressade över att få ihop livspusslet än kvinnor som arbetar på arbetsplatsen.

” Män som arbetar hemifrån är oftare stressade över att få ihop livspusslet än män som arbetar på arbetsplatsen, medan kvinnor som arbetar hemifrån mer sällan är stressade över att få ihop livspusslet än kvinnor som arbetar på arbetsplatsen.

FIGUR 4

Händer det att du känner dig stressad och upplever att du inte har tillräckligt med tid för att hinna med arbete och föräldraskap?

– Så svarar tjänstemän med barn under 12 år som arbetat huvudsakligen hemifrån respektive huvudsakligen på arbetsplatsen under coronapandemin

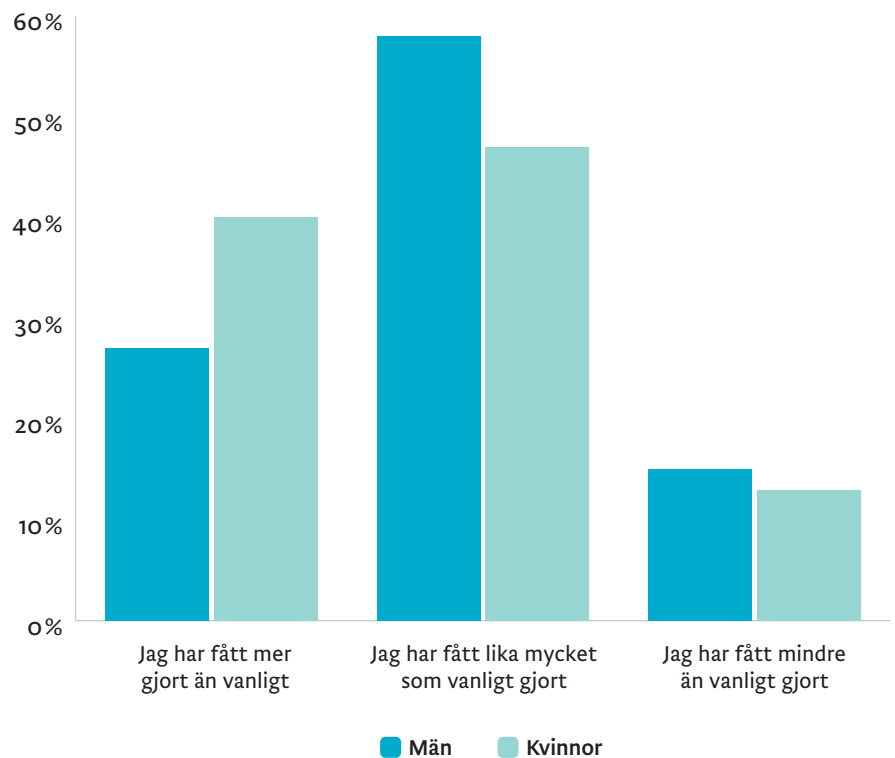
Positiva erfarenheter av att utföra sitt arbete på distans är vanligare bland kvinnor än bland män

Fler kvinnor än män i vår undersökning svarar att de har fått mer gjort än vanligt när de utfört sitt arbete på distans. Bland kvinnor som huvudsakligen arbetat hemifrån svarar fyra av tio att de har fått mer gjort än vanligt. Bland männen svarar drygt var fjärde att de har fått mer gjort. Fler män än kvinnor svarar att de har fått lika mycket gjort som vanligt, 58 procent jämfört med 47 procent. Bara en liten del av både männen och kvinnorna (13–15 procent) svarar att de har fått mindre gjort än vanligt när de arbetat på distans under coronapandemin.

FIGUR 5

Hur har det fungerat att utföra ditt arbete på distans?

– Så svarar tjänstemän som arbetat huvudsakligen hemifrån, kvinnor och män

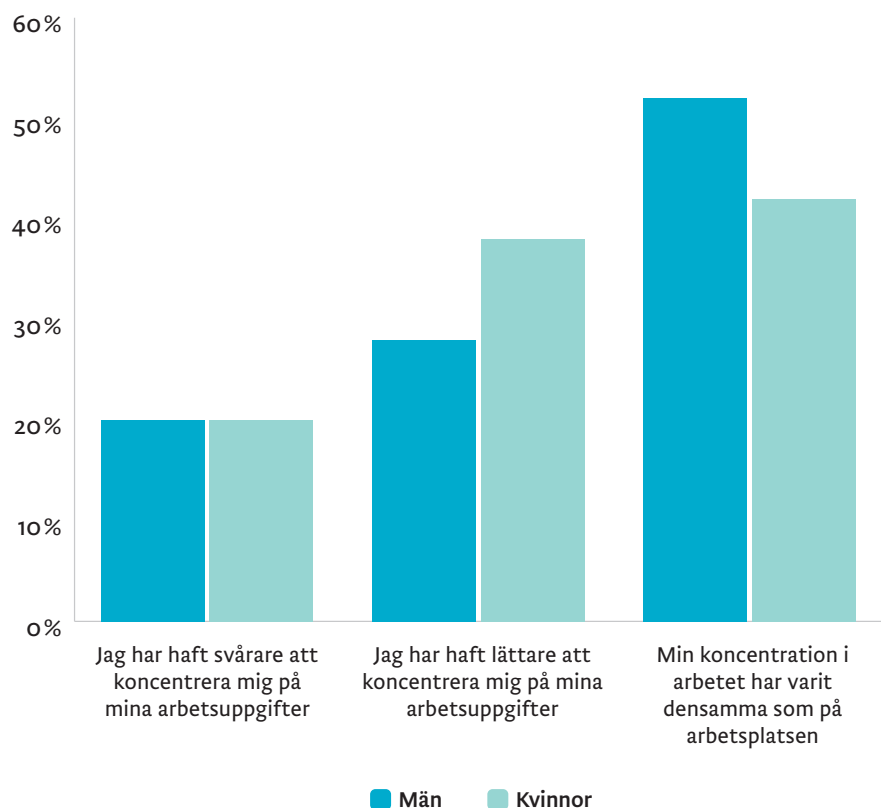
Det är också fler kvinnor än män som svarar att de har haft lättare att koncentrera sig på sina arbetsuppgifter när de har arbetat på distans, knappt fyra av tio kvinnor respektive knappt tre av tio män svarar så. Hälften av männen och fyra av tio kvinnor svarar att koncentrationen i arbetet har varit densamma hemma som på arbetsplatsen. Var femte tjänsteman som huvudsakligen har arbetat hemifrån svarar att de har haft svårare att koncentrera sig på sina arbetsuppgifter när de arbetar hemifrån. Det gäller alltså för både kvinnor och män.

FIGUR 6

Hur har det fungerat att utföra dina arbetsuppgifter på distans?

– Så svarar tjänstemän som arbetat huvudsakligen hemifrån, kvinnor och män

Många lägger mer tid på barn och hushållsarbete under pandemin, men ansvarsfördelningen mellan föräldrarna förändras sällan

Bland dem som huvudsakligen har arbetat hemifrån under coronapandemin svarar fyra av tio att de lägger mer tid på barn och hushållsarbete än de gjorde innan pandemin. Det gäller både kvinnor och män. Drygt hälften svarar att de lägger ungefär lika mycket tid på detta som innan pandemin och väldigt få svarar att de lägger mindre tid på det under coronapandemin jämfört med innan.

Bland dem som har fortsatt att gå till arbetsplatsen finns det skillnader mellan hur kvinnor och män svarar på den här frågan som indikerar att kvinnor som har fortsatt arbeta på arbetsplatsen oftare har förändrat mängden tid de lägger på barn och hushållsarbete jämfört med män som har fortsatt gå till arbetsplatsen. 86 procent av männen och 67 procent av kvinnorna som har fortsatt arbeta på arbetsplatsen svarar att de lägger ungefär lika mycket tid på barn och hushållsarbete under coronapandemin som innan.

En högre andel kvinnor än män som har fortsatt gå till arbetsplatsen svarar att de lägger mer tid på barn och hushållsarbete, 23 procent jämfört med 13 procent. En högre andel kvinnor än män svarar också att de lägger mindre tid på det, 10 procent jämfört med 2 procent.

BRIO®

Vår undersökning visar också att ansvarsfördelningen av det obetalda hushållsarbetet inte har ändrats nämnvärt. Nio av tio sammanboende med barn svarar att de fördelar ansvaret för barn och hushållsarbete på samma sätt idag som före coronapandemin. Så svarar både de som har arbetat hemifrån och de som har fortsatt att gå till arbetsplatsen och det finns inga säkerställda skillnader mellan hur kvinnor och män svarar.

Vi frågade också hur fördelningen ser ut och svaren pekar på att det finns vissa skillnader mellan hur kvinnor och män ser på ansvarsfördelningen. Bland dem som huvudsakligen har arbetat hemifrån under pandemin svarar knappt sex av tio att de fortfarande delar lika. 37 procent av kvinnorna svarar att de fortfarande gör en större del och 13 procent av männen svarar att de fortfarande gör en större del. Däremot är det mycket färre bland både kvinnor och män som svarar att deras partner fortfarande gör en större del, 7 respektive 3 procent svarar så.

Bland dem som har arbetat på arbetsplatsen anser sju av tio män att de fortfarande delar ungefär lika medan färre kvinnor anser det. Sex av tio kvinnor anser att de fortfarande delar ungefär lika. I den här gruppen finns det bättre överensstämmelse mellan svaren på vem som gör en större del. 25 procent av kvinnorna svarar att de själva fortfarande gör en större del och 17 procent av männen svarar att deras partner fortfarande gör en större del. Bland männen anser endast 1 procent att de själva fortfarande gör en större del och bland kvinnorna anser 3 procent att deras partner gör en större del.

Kvinnorna i vår undersökning upplever oftare än männen att det har blivit svårare att få hjälp från släkt och vänner med barnpassning och hämtning/lämning av barn under pandemin jämfört med tiden före. Sex av tio kvinnor tycker att det har blivit svårare att få hjälp både bland dem som har arbetat hemifrån och bland dem som har arbetat på arbetsplatsen. Bland männen som har arbetat hemifrån anser knappt hälften att det har blivit svårare att få hjälp och bland män som har arbetat på arbetsplatsen anser drygt fyra av tio att det har blivit svårare.

En högre andel män än kvinnor anser att möjligheterna att få hjälp från släkt och vänner är oförändrat. I princip ingen tycker att det har blivit lättare att få hjälp.

” Nio av tio sammanboende med barn svarar att de fördelar ansvaret för barn och hushållsarbete på samma sätt idag som före coronapandemin.

Reflektioner och frågor för framtiden

Kan ökade möjligheter till arbete hemifrån gynna ett jämställt föräldraskap och den ekonomiska jämställdheten eller riskerar det tvärtom att bli en kvinnofälla?

Många bedömer att distansarbetet hemifrån kommer att fortsätta i någon form på de arbetsplatser där det är möjligt, även när det blir tillåtet att gå tillbaka till arbete på arbetsplatsen. I vår undersökning svarar 9 av 10 tjänstemän som huvudsakligen arbetat hemifrån under pandemin att de gärna vill fortsätta arbeta hemifrån åtminstone någon dag i veckan.

Coronapandemin har gjort det tydligt att möjligheterna att utföra arbetsuppgifter hemifrån är goda. Detta borde öppna upp för fler föräldrar att kunna arbeta hemifrån om det underlättar för dem att kombinera arbete och föräldraskap.

Sedan tidigare vet vi att flexibla arbetstider och möjlighet att arbeta på distans efterfrågas av tjänstemän som har barn, för att de lättare ska kunna få tiden att räcka till för både arbete och föräldraskap. Vi vet också att kvinnor oftare anpassar sitt arbetsliv efter familjelivet. Det gör de genom längre föräldraledigheter, mer deltidarbete och genom att de oftare än männen är frånvarande från arbetet för att ta hand om sjuka barn. Kvinnors och mäns val kring dessa anpassningar görs utifrån vad som anses möjligt på arbetsplatsen givet de normer som gäller där.

Vad vi också vet är att långt ifrån alla arbeten kan utföras på distans hemifrån. Så en utveckling mot ökade möjligheter till flexibilitet i arbetet kommer inte att beröra alla. I vår undersökning arbetade 42 procent av tjänstemännen huvudsakligen hemifrån och 58 procent huvudsakligen på arbetsplatsen. Dessa 58 procent kommer sannolikt inte heller framöver att ges ökade möjligheter att arbeta på distans hemifrån.

Många tjänstemän som har arbetat hemifrån under coronapandemin tycker att livspusslet har blivit lättare att få ihop. Det gäller särskilt för kvinnor och för tjänstemän med barn under 12 år. Kvinnor har oftare positiva erfarenheter än män av att arbeta på distans hemifrån. Fler kvinnor än män tycker att de får mer gjort än vanligt och kan koncentrera sig lättare när de arbetar hemifrån. Däremot är det en högre andel män än kvinnor som svarar att de har kunnat anpassa arbetstiden mer flexibelt som det har passat dem.

Kvinnor som arbetar hemifrån är *stressade mer sällan* än genomsnittet över att få ihop livspusslet. Detta samtidigt som män som arbetar hemifrån *oftare är stressade* över att få ihop livspusslet än genomsnittet.

Funderingar kring utvecklingen – vart är vi på väg?

Så länge könsnormerna består och ökade möjligheter till arbete hemifrån blir ett valfritt snarare än tvingande inslag i delar av arbetsmarknaden kan vi vänta oss att det framöver främst blir kvinnor med barn som kommer att ta del av en ökad möjlighet att arbeta hemifrån. För det talar att kvinnorna enligt den här undersökningen verkar uppskatta distansarbete hemifrån i högre grad än män och att kvinnor hittills tar det större ansvaret för att få ihop familjens livspussel genom att göra Anpassningar i sitt arbetsliv.

Om utvecklingen går åt det hållet gynnas inte ett föräldravänligt arbetsliv med sikte på jämställt föräldraskap. Arbete hemifrån blir då främst ett ytterligare sätt för kvinnor att anpassa arbetet efter familjelivet, och arbetslivet blir föräldravänligt mest för mammor.

Det är viktigt att följa utvecklingen på arbetsplatserna runt om i landet. Arbetsgivare behöver tänka sig för så att arbete hemifrån erbjuds män i lika hög grad som kvinnor. Det finns en risk att normer om att kvinnor har huvudansvar för barn och familj kan leda till att ökade möjligheter till distansarbete hemifrån tillgängliggörs för kvinnor men inte för män.

Om föräldrar oavsett kön får ökade möjligheter att arbeta på distans hemifrån kan det idealiskt sett minska barnfamiljernas behov av att föräldrar går ner i arbetstid och arbetar deltid för att få ihop livspusslet med arbete och föräldraskap. Det är främst kvinnor som arbetar deltid. Om ökat distansarbete kan leda till att färre kvinnor arbetar deltid kan det i sin tur leda till minskade inkomstskillnader mellan kvinnor och män, då de direkta inkomstbortfallen på grund av kvinnors deltidsarbete uteblir. Men vilka inkomsteffekter ökat distansarbete kan leda till på längre sikt gällande karriär- och löneutveckling, beror på hur arbetsgivare kommer att värdera distansarbete i jämförelse med arbete på arbetsplatsen. Om arbetsgivare kommer att tolka det som att den som arbetar hemifrån visar lägre intresse och engagemang för jobbet och karriären jämfört med den som befinner sig på arbetsplatsen, kan det föra med sig sämre karriär- och löneutveckling för dem som löser livspusslet genom att arbeta hemifrån.

Utöver effekter på den ekonomiska jämställdheten kan ökade möjligheter till arbete hemifrån även leda till minskad stress som följd av att livspusslet blir lättare att få ihop. Det kan minska den stressrelaterade ohälsan i första hand i de yrken där ökat inslag av distansarbete är möjligt. Men kvinnodominerade yrken med hög stress och press inom till exempel offentlig sektor tillhör ofta de arbeten som inte lätt kan utföras hemifrån.

För att öka den ekonomiska jämställdheten behöver vi förändra normerna, så att det blir möjligt och fullt acceptabelt på alla arbetsplatser att kvinnor och män delar lika på föräldraledighet, föräldraansvar, deltidsarbete och arbete hemifrån. Arbetsgivare och fackliga organisationer har en viktig uppgift att följa utvecklingen och bevaka så att ökade möjligheter att arbeta på distans hemifrån inte leder till negativa effekter för någon grupp. Särskilt behöver utvecklingen för kvinnor och män med föräldraansvar bevakas. Arbetsgivare behöver skapa föräldravänliga arbetsplatser med normer som främjar ett jämställt föräldraskap.

Om TCO

TCO är en partipolitiskt fristående centralorganisation som samlar 13 fackförbund med över 1,4 miljoner medlemmar. Vår uppgift är att påverka politiken och samhällsutvecklingen för goda villkor i arbetslivet. TCO-förbundens medlemmar är både välutbildade och professionella yrkesutövare. De jobbar i landets privata tjänste- och industriföretag, kommuner, landsting, kyrka, statliga myndigheter och i den ideella sektorn. Bland yrkesgrupperna finns allt från ingenjörer, journalister och lärare till poliser, ekonomer och sjuksköterskor. Över 60 procent av medlemmarna är kvinnor.

Vill du veta mer? Gå in på www.tco.se

Tjänstemännens centralorganisation
Linnégatan 14, 114 94 Stockholm
Tel 08-782 91 00, tco.se

